

Het belang van een goed decanaat

Minder stoelendans, meer erkenning

Meer uren, geld, middelen én erkenning voor decanen en zorgcoördinatoren op school? Beroepskeuze-adviseur Theo Grevers houdt een vlamdend betoog over het belang van een groep professionals in school die jongeren helpen bij het maken van hun studie- en beroepskeuze.

door Theo Grevers

Er meldt zich een klant bij mij aan: een jongen van 17 die in de laatste klas van de havo zit en niet weet welke studie hij wil gaan doen. Hij heeft op school een interessevragenlijst gemaakt en neemt de uitdraai ervan mee als hij naar mij toekomt. Er staan ongeveer zestig studies op waaruit hij een geschikte zou moeten kiezen. Voor iemand zonder autisme is dit al een schot in het duister en voor iemand met autisme een ware ramp en slapeloze nachten. U denkt nu misschien dat het een moeilijke klant betreft, maar dat is zeker niet het geval. Na een echt op hem gericht onderzoek en een korte nazorg maakt hij binnen een maand een keuze die goed aansluit op zijn capaciteiten, belangstelling en persoonlijkheid. Het kan dus wél. Helaas staat dit geval niet op zich.

Wat gaat er mis? In de eerste plaats valt mij op dat er gebruik is gemaakt van een 'quick and dirty' computertestje, dat weliswaar weinig kost maar waarvan de resultaten, eenzijdig als ze zijn (alleen interessen!), de leerling een bos in stuurt met wel heel veel bomen.

'Het lijkt erop dat sommige functies meer status hebben dan die van decaan'

In de tweede plaats zie ik een veelvuldige wisseling van decanen, waardoor zij minder tijd krijgen om zich het lastige vak van decaan goed eigen te maken. Zo stuurde ik onlangs een brief naar meer dan honderd decanen en uit de eerste tien reacties bleek dat er al vier decanen binnen de school van functie veranderd waren. Het lijkt erop dat sommige functies meer status hebben dan die van decaan en soms ook qua beloning aantrekkelijker zijn. Zo ontbied de directie een ervaren en uitstekende decaan

een eerstegraads salariering, waardoor een docentschap in de bovenbouw voor hem een aantrekkelijker alternatief was. Wat zegt dit over de prioriteit die aan het decanaat wordt toegekend?

Weinig uren

Verder merk ik dat er voor het vele werk, als men dit gedegen wil doen, erg weinig uren beschikbaar zijn. Ik spreek veel leerlingen die geen contact met de decaan hebben gehad en soms niet eens weten wie

dat binnen hun school is. Dat deze essentiële eerste-lijnsfunctie zó krap in zijn jas zit, is zeer te betreuren. Ook is er minder tijd voor bijvoorbeeld contact met externe beroepskeuze-adviseurs. Let wel: het gaat niet alleen om het doorverwijzen van leerlingen. De relatie met een beroepskeuze-adviesbureau ontleent zijn waarde ook aan de mogelijkheid om even telefonisch over een leerling of een nieuwe werkwijze van gedachten te wisselen, een consultatiefunctie die elk serieus beroepskeuze-adviesbureau graag kosteloos zal bieden. Zelf wil ik graag aan de hand van een geanonimiseerd rapport kunnen laten zien wat mijn aanpak is, zodat duidelijk wordt wanneer het zinvol is mij in te schakelen.

Het inschakelen van studie- en beroepskeuze-adviesbureaus bij complexe keuzeproblematiek lijkt ook bemoeilijkt te worden door geldgebrek. Zo'n 25 jaar terug was er geoormerkt geld om leerlingen te verwijzen naar het Adviesbureau voor Opleiding en Beroep. Maar toen dat geld later vrij besteed mocht worden, kregen de decanaten gaandeweg steeds minder ruimte om zelf goede keuzemethodieken en -hulpmiddelen in te kopen tegen de prijs die kwaliteit nu eenmaal kost of om leerlingen te verwijzen naar gespecialiseerde bureaus.

De zorgleerling en de zorgcoördinator

Dan de zorgleerling: omdat ik affiniteit heb met deze groep en weet dat zij vaak extra moeite met kiezen hebben, heb ik mij de afgelopen tijd gericht op de zorgcoördinatoren, die immers de taak hebben deze kwetsbare groep extra bij hun schoolloopbaan en keuzeprobleem te ondersteunen. Helaas had voor de leerling waarmee ik mijn verhaal begon het contact met de decaan alleen uit het testje bestaan en was hij in eerste instantie niet onder de aandacht van de zorgcoördinator gebracht. Als ik overigens over beroepskeuze-onderwerpen contact probeer op te nemen met een zorgcoördinator, krijg ik steevast het antwoord dat ik bij de schooldecaan moet zijn: alsof ik over 'gewone' leerlingen wil spreken, wat nu niet het geval is. Dit lijkt er niet alleen op te wijzen dat de taakopvatting van de zorgcoördinator nog in ontwikkeling is, maar óók dat er zich geen goed samenspel heeft ontwikkeld in de driehoek decaan, zorgcoördinator en externe deskundigen.

Goede contacten

Gelukkig ken ik ook scholen en decanen waarmee ik al jaren goede contacten onderhoud. Ik ken ook zodanig ervaren decanen dat ik bij het merendeel

'Veel leerlingen weten niet wie de decaan is'

van hun leerlingen nauwelijks toegevoegde waarde heb. Ik zie bij hen een enorme gedrevenheid om het beste uit hun leerlingen naar voren te halen en de bereidheid om wél tijd in te ruimen voor persoonlijke gesprekjes of andere benodigde hulp te bieden. Ook hun netwerk binnen de school verzorgen zij uitstekend, onder andere door mentoren te ondersteunen. Het wordt hoog tijd voor een discussie over het belang van een groep professionals binnen de school die als taak heeft om 'gewone' of kwetsbare jongeren te helpen bij het maken van hun studietoelagen en beroepskeuze. Op hoeveel meer uitval in het vervolgonderwijs als gevolg van verkeerde keuzes, met al die persoonlijke teleurstellingen en maatschappelijke schade, willen we nog wachten voordat we - op alle niveaus - die discussie starten?

Theo Grevers is beroepskeuze-adviseur in Voorburg. Hij staat ingeschreven in het Register Beroepskeuze-adviseurs. Meer informatie via 070 3877826, www.theogrevers.nl en info@theogrevers.nl

Interview met Joseph Oubelkas

Zelf zorgen voor verandering en verbetering

De NVS-NVL kiest ervoor om de knelpunten van het passend onderwijs vanuit een opbouwende groeihouding te benaderen. De Dag van de Zorgcoördinator in november 2018 heette daarom 'De ontwikkelkracht van passend onderwijs'. Oubelkas sprak tijdens die dag over zijn bijna vijf jaar onterechte opsluiting in meerdere gevangenissen in Marokko: 'Je hebt niet alles zelf in de hand, maar waar je wel invloed hebt, daar bepaal jij het. Niet je buurman, niet je leidinggevende, maar jij hebt die controle, nu alleen nog die wilskracht.' Wat kan het onderwijs leren van de mentaliteit van Oubelkas?

door Christel Isphording

Het levensmotto van Oubelkas geldt ook voor het passend onderwijs. Er wordt veel over geklaagd, er is misschien te weinig expertise, te weinig tijd, te weinig geld. Maar wat ga jij eraan doen om het voor jezelf en voor de leerlingen beter te maken? Zodat jij in staat bent het beste uit jezelf, uit die leerling en uit dat passend onderwijs te halen? Oubelkas: 'Een kind maakt het grof gezegd geen reet uit wat voor eisen of protocollen er allemaal zijn voor dat passend onderwijs. Een kind wil antwoord op zijn vragen, een kind wil dat je er voor hem bent. Zo was mijn moeder er voor mij toen ik onterecht gevangen zat. Maar mijn moeder kan wel hele mooie brieven schrijven, uiteindelijk moet ik het daar wel zelf doen. Dus zorgcoördinatoren moeten er gewoon blijven zijn voor hun leerlingen. Ik kom in veel sectoren om mijn verhaal te vertellen en dat te koppelen aan de problemen die mensen in die sectoren tegenkomen. Mijn eerste vraag is dan: 'Waarom ging je in de zorg, of bij de politie, in de IT, of in dat onderwijs?' Vaak

Foto: © Jose Donatz Fotografie

Joseph Oubelkas